

A DEVENI OM

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

BEHR, JOHN

A deveni om: meditații de antropologie creștină în cuvânt și imagine/
pr. John Behr; trad. de Dragoș Dâscă. - Iași: Doxologia, 2017

Conține bibliografie

ISBN 978-606-666-635-0

I. Dâscă, Dragoș (trad.)

2

Autorii fotografiilor: Vladimir Bulat, Daniel Constantinescu, Doina Mândru, Elena Murariu.

Editura Doxologia adresează mulțumiri speciale Domnului VLADIMIR BULAT, pentru contribuția deosebită la finalizarea acestui proiect.

© Editura DOXOLOGIA, 2017

ISBN 978-606-666-635-0

First published by St Vladimir's Seminary Press as

Becoming Human: Meditations on Christian Anthropology in Word and Image

Copyright © 2013 by John Behr.

This translation published with permission.

Imagine copertă: Maica Domnului *Oranta* (sec. XI), Mănăstirea Dafni, Atena.

JOHN BEHR

A deveni om

Meditații de antropologie creștină
în cuvânt și imagine

Traducere din limba engleză de
DRAGOȘ DÂSCĂ

Carte tipărită cu binecuvântarea
Înaltpreasfințitului
TEOFAN
Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

Editura Doxologia
Iași, 2017

Cuprins

Cuvânt înainte i

UNU • „Voi fi om” 1

DOI • A-L cunoaște pe Hristos 6

TREI • „Moise a scris despre Mine” 14

PATRU • Cu moartea pe moarte călcând 20

CINCI • „Iată Omul” – „Săvârșitu-s-a” 26

ȘASE • Paradoxul morții 40

ȘAPTE • *Fiat* – Să fie! 49

OPT • Învățând din experiență 58

NOUĂ • „A făcut bărbat și femeie” 72

ZECE • „Mama tuturor celor vii” 84

UNSPREZECE • „Astăzi vei fi cu Mine în Rai” 102

Note bibliografice 111

Cuvânt înainte

Această carte reprezintă o meditație asupra feluritor perspective și consecințe ale uimitorului fapt că Hristos ne arată ce înseamnă a fi Dumnezeu prin chipul în care moare ca om, dezvăluindu-ne totodată prin aceasta ce înseamnă să fii om, alegând de bună-voie să înrădăcineze viața și existența noastră în iubirea jertfitoare-de-sine, specifică lui Dumnezeu.

Aceste meditații sunt prezentate și dezvoltate prin cuvânt și imagine, jocul dintre ele ajutând la îmbogățirea și adâncirea înțelegerii și aprecierii înțelepciunii lui Dumnezeu, așa cum se manifestă ea în creație, mântuire și în noi înșine. Aspectul/dis-punerea în pagină a textului reflectă mișcarea gândului dezvăluită în propoziții, cu anumite cuvinte și citate evidențiate vizual prin intermediul unui font diferit și mai mare. Mai mult, textul continuu al fiecărui capitol este completat de citate așezate în afara textului propriu-zis, colorate diferit și însoțite de imagini, reflectând sau lămurind aspecte ale argumentației.

Rezultatul seamănă mai mult cu un manuscris medieval, dispunând cititorul spre o lectură meditativă, să cântărească cu luare aminte – în loc să frunzărească – fiecare cuvânt și imagine.

Pentru a evita detaliul superfluu din pagină,
nu s-au folosit note de subsol sau de sfârșit de
capitol. Referințele la citate, cu excepția celor din
Sfânta Scriptură, au fost așezate la sfârșitul cărții.

UNU

„Voi fi om”

„S lava lui Dumnezeu este omul viu”, scria Sfântul Irineu al Lyonului, spre sfârșitul secolului al II-lea, folosind aceste cuvinte frumoase și adesea citate.

În tinerețe l-a cunoscut pe Sfântul Policarp al Smirnei, care l-a cunoscut, la rândul său, pe Apostolul Ioan.

Aceste cuvinte sunt cu adevărat remarcabile.

Însă care este semnificația lor?

Cine sau ce este „omul viu”?

Mergând înapoi câțiva ani, la o perioadă în care era vie amintirea lui Hristos și a Apostolilor, Sfântul Ignatie al Antiohiei a făcut o afirmație frapant de asemănătoare.

În timp ce era dus sub pază la Roma pentru a fi martirizat pentru credința sa, le-a trimis o scrisoare creștinilor din acel oraș, implorându-i să nu intervină în viitoarele sale încercări, de exemplu, să nu încerce să-l țină în viață prin mituirea autorităților.

Deși călătorea fără scăpare spre o mucenicie îngrozitoare, și-a îmbrățișat credința cu bucurie, exclamând:

Sfântul Ierarh Ignatie Teoforul – Biserica „Sfinții Mucenici Brâncoveni și Sfinții Ioani (Botezătorul, Teologul și Gură de Aur)”, Alba Iulia, zugrav: Ioan Popa, 2014-2015.

„Mai bine îmi este să mor în Hristos Iisus, decât să domnesc peste marginile pământului. Pe Acela Îl caut, Care a murit pentru noi; pe Acela Îl vreau, Care a înviat pentru noi. Nașterea mea este aproape. Iertați-mă, fraților... Să nu mă împiedicați să trăiesc, să nu voiți să mor!

... Lăsați-mă să primesc lumină curată! Ajungând acolo, voi fi om (*anthropos*)! Îngăduiți-mi să fiu următor al Pătimirilor Dumnezeului meu”.

„Să nu voiți să mor!”

... găsind o cale prin care să mă feriți de mucenicia pregătită mie!

„Să nu mă împiedicați să trăiesc!”

... împiedicându-mă de la a pătimi mucenicia!

În comparație cu obișnuitele noastre moduri de a vorbi,
viața și moartea sunt aici inversate.

Mucenicia sa este nașterea sa

... și va fi o naștere

prin care el devine „om”

– un om care are statura lui Hristos,

„Omul desăvârșit”

sau „Omul nou”,

fiindcă mucenicul este o trimitere la „Martorul cel
credincios, Cel întâi născut din morți” (Apoc. 1, 5),

„Începătorul mântuirii noastre” (Evr. 2, 10).

Aceste cuvinte pătrunzătoare sunt, după cum vom vedea,
deosebit de profunde.

**Moartea este aici un moment defnitoriu:
nu este sfârșitul, ci începutul,
nu este dispariție, ci descoperire.**

Așa cum și Sfântul Ignatie a accentuat în cuvântul său către romani:

„Acum că Hristos este cu Tatăl, El este mai vizibil decât era înainte”.

Adică, atunci când Hristos pășea printre noi în trup, noi nu am înțeles cu adevărat Cine era El;

acum că a murit prin Pătimirea Sa

și este cu Tatăl,

putem „vedea”, în sfârșit, Cine este El.

A-L cunoaște pe Hristos

Tot ce s-a spus mai înainte este întemeiat pe taina, încununarea și punctul critic al relatărilor Evangheliilor despre Hristos.

La Matei, Marcu și Luca

(vom discuta despre Ioan mai târziu),
doar prin Paștile Domnului,
ucenicii au putut să cunoască Cine este El cu adevărat.

În ciuda faptului că au fost cu Hristos timp
de mai mulți ani,
văzându-L schimbat la Față pe Tabor și
înfăptuind minuni, ascultându-I
învățăturile și aflând de la Maica Sa
împrejurările Nașterii Sale –
în ciuda tuturor acestor lucruri,
L-au părăsit pe Hristos în timpul Pătimirii
Sale.

*Lepădarea lui Petru –
biserica din
Vioarești (Vâlcea),
începutul secolului
al XIX-lea.*

Petru chiar se leapădă de El!

Singura excepție – Petru, pe drumul către Cezareea lui
Filip (Mt. 16) –
este excepția care confirmă regula.

Atunci când este întrebat, Petru răspunde:
„Tu ești Hristosul, Fiul lui Dumnezeu celui Viu”.

*Martiriul Apostolului
Petru – biserica din
Vioarești (Vâlcea),
începutul secolului
al XIX-lea.*

Petru, piatra pe care Hristos spune că va zidi Biserica Sa și că orice leagă și dezleagă Petru, astfel va fi și în ceruri.

Atunci și doar atunci

Hristos îi spune lui Petru – cel ce trebuia să fie acea piatră – că trebuie să meargă la Ierusalim să pătimească.

Ținând cont că el tocmai fusese lăudat, este probabil de înțeles motivul pentru care Petru a răspuns:

„Să nu Ți se întâmple Ție aceasta”.

Totuși, Hristos subliniază că Petru nu a cunoscut aceasta prin trup și sânge,
adică prin actul de a-L vedea și auzi pe Hristos în trup.

Printr-o descoperire de la Tatăl

a putut Petru să-și facă mărturisirea de credință –